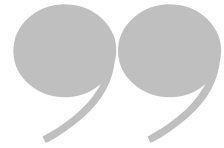

SZABÓ MARCELL

*No Room**

(RÉSZLET)

- A börtön sohasem volt több építészeti fogalomnál. A mérnök, akár a börtönőr általában, szereti dicsérni alkotását, de a geometria, melybe a legfájdalmasabb elzárás, a testi kór utalja, ítéletként, az elítéltet, kívülről megközelíthetetlen marad. Kúpok és gúlak rekettyéje között szurokpárkány és pázsitszurdok vöröslenek.
- Köszönöm a Las Vegasból küldött delfines lapot.
- Ha a páрмаi herceg élete legboldogabb tizenhét évét tölti Fabrice majdani szenvedéseinek helyszínén, akkor nem túlzok, és az uralkodók börtöncellából lépnek trónra. Ahol a szigorú Ernestek és Witoldok serege, egymást taszigálva szólni emelkedik, ajkukat előre elernyeszti a beszéd, orrukat tovább lyuggatja a mérges szájszag, és ahol nem is oly sokára majd tárnákat és különféle barlangokat szellőztetnek, tátongó nyílásoknál mérete-sebbre tátott törvénykönyveket, bejárható látványosság-élés-kamrát, ott a nyitottság idővel kételyt ébreszt, nem az uralkodók között, nem is ellenük, de irányukban, ami, akárhogy is, a szeretet egyik álruhája.
- Szombat és vasárnap közt egyszerre fagyott meg a sár, és oly keményen, mintha a fagy két hét előtt állott volna be. Kérdésemre, hogy hány új sírhelyet számlál a közeli temetőkert a felvigyázó tiszt azt felelte, váratlan nekibátorodással, hogy nem talált ott egyetlen egy friss sírhantot sem, mert a temető mára hiánytalanul megtelt, ha tetszik, jóllakott, és nincsen ott már hely több halottnak, mintha csak azt mondta volna, hogy ebben az évszakban, a városhatáron kívül a holtaknak nincs maradása.

* The project is co-financed by the Governments of Czechia, Hungary, Poland and Slovakia through Visegrad Grants from International Visegrad Fund. The mission of the fund is to advance ideas for sustainable regional cooperation in Central Europe. This publication is the part of the project "RETURN TO THE FUTURE – art, culture and new media in Central Europe after the pandemic". / A projekt a cseh, a lengyel, a magyar és a szlovák kormány közös támogatásával jött létre a Nemzetközi Visegrádi Alap pályázata keretében. Az Alap küldetése az, hogy elősegítse a fenntartható regionális együttműködés eszméit Közép-Európában. A fenti közlés a „Vissza a jövőbe – művészet, kultúra és új média a Közép-Európában a világvárvány után” című projektum része.

- A csillapíthatatlan föld, de amely inentől már csak visszautasítani képes, és hordják elébe kamionszám a tetemeket, dús, szegény és koronás főt, de azért sem fogadhatja őket.
- A föld, a kielégítetlen. Anyámnak az A betű jutott, aláfeküdt, én a B mellett helyezkedtem el. Az öcsémnek már nem jutott hely, ezért ő lett a C betű. A Hold oly tisztán világított, mint ködös időben a Nap.
- A tiltott audiencián hangzik el először, vonatzejban, harangkon-gással kísérve: a járvány, a beolthatatlan. A harangszó azonban különös kíséret helyett kísérteteket szabadít a szájra, és a mellé-rendelés mint forgószínpad kelt szelet. Egy hamar hűlő katlan érez így elő jelzők, ritka fűszerek helyett. Grammatikát sejtelem éltet, tornasorból kiforduló kéz, láb, a szédelő, kóbor ritmus, mikor az ablak rostélyát mogyoróág veri, majd a rágást kipár-názó beszéd, testtelen kocogása palettán, aminek mégis inkább csak utóíze lehet, ha elhangozhat, hogy elhangozhatott.
- Akár a Triád titkos ügynökei, mélyen, észrevétlen – jelző lehet illetékes? lehet intézményes? –, beépülve a gonosztevők közös-ségébe, a hongkongi mozgófilm szerint elszabott öltönyökben, fegyverropogásban bízva, ami a háborúhoz mérve igényes tánc-dal, szteptánc vagy ijesztgetés a jobbik, aláfestő zenével, to-vábbá adósság vagy önvád szereplőit lifteztetve a kórház alag-sorába, a titkos fegyverraktárig, ám hogy ez a titkosügynök így is jósolni kész kettős, esetleg hármas hajlandóságában, kötele-zettségekben a nem egyszerűen vezérlő hatalom iránt a még hát-ralévő árulásokat illetőleg, az bizonykivételes lelemény, mert a kórház és benne a rendőrök, az ápolók, az orvosok és a bünszer-vezet láthatatlan, de ólálkodó tartozékai, mind-mind összecse-relt öltözékben, nyüzsgönek, hogy végül nem tudni, ki kivel van, kivel tart, vagy ki lehet magában, ami a filmkészítés társas fel-tételeit is az ábrázolt összecsapás veszteségéhez számítja, örökké riogatva az igazi, a tényleges betegeket, valamiképpen úgy, mint a testet öltött, nem pedig a testet ért ragály, ráüvöltve bárkire, aki szem elé kerül, leteremtve az élő, hogy miért él, a már holtat, ha oltakozni próbál, hogy próbál oltakozni, hely-retéve az időben, de nem ecsetelem tovább egy boldogtalan tu-dás rafinériáját, a nyelvtanét, ahogy tetemekig nyúl, nyújtózko-dik, fontoskodó ujjakkal, öntelt igazgatósággal.
- A rendőrfőnök maga látogat el a megboldogult hősök élőhe-lyére, és mindenhol jelentős összeget ajánl, úgymond szórja az állam vagyonát, és a családra, a barátokra kiált, azt kell mondani, ha bárki tudakozódna, hogy a halott elutazott.

- Ki tagadta le először, hogy a nagy felbontású képek hányingert keltenek? A drónok vagy a mikrobiológia? A pillantás mint intézmény. Az invázió hírére sereg formálódik egy apró fadoboz körül, a sugárzott kép kétes minőségű, amennyiben rossz nézni, de a kétség vitatja is a fellépő rosszsullétet, mígnem a húskarika-memória pörgése odáig lassul, hogy a rendhagyó táj állni látszik, és a vézna mutatóujj repül.
- Megrendezhetnének valamilyen összeesküvést felséged ellen. Látszólagos művelet keretében kioltanák, ám minél erőszakosabb módon, felséged életét.
- Elég legyen! Nagyon veszélyes vállalkozás. Az embereknek eszébe juttatja, hogy meg lehet tenni.
- Szíve szerint a Coltjáért kapna, de a szédület nyomán, mely tagjait birtokba vette, kiölti a nyelvét, ahogyan a vágyat vagy a reményt ölik ki valakiből. Márpedig a valóban buzgó fordítás úgy kéne hangozzék, hogy a felpiszkált uralkodó kioltja nyelvét. Ebben már mindig benne van – a rombolás volt, emlékeznek?, mindig is, az én Beatricém – a mondotthoz fűződő zaklatott, majd-hogynem megerőszkolt kötelék, a szintaxis utóíze, amely hamarabb végez, mint maga a vég. Nem ecsetelem tovább a kioltott nyelvet, vászon gyanánt, elég annyi, hogy az uralkodó könnyen tett úgy, mintha gondolkodna, elcsábult a háborítatlan, tartózkodó testtartástól, és az a fajta magamutogatás, mely egyes gondolkodók sajátja, a kirívó öltözék, az oltalmazó divat az ő esetében még igazabbnak hatott, amikor ereje arra összpontosult, hogy a szemléelőben megszülessék a gondolat párja:
- Busás haszon fejében.
- Esze és akarata bontott vitorlájával közlekedve. Ám ebben az esetben nem az utóíz, de hasonlatosan az egyes rohamok előtt módosuló ízleléshez, szagláshoz, az átkalapált életvilág jósolja meg a mondatok rendjét, a tükröző makacsság, a határolt mozgékonyosság, melyből színek fakadnak, falatok, babrálnivaló részletek bugyognak, egyedül a fület mint ujjat hagyva magára, hogy hatására valaki zongorához ül, ird és mondd, hangokba temetkeznek.
- A gondolkodásnak valóban semmi terve hangjelenségekkel? Nem veszi magára? Akárhogy öltöztetem, akármilyen finom fehér ingbe, bújjék lakkcsizmába, húzzon sárga kesztyűt akár, mégis mintha csizmobőrből szabták volna, a fehér kézelő alól érdes, vöröses ujj mered elő, és a választékos ruhából, ha nem pék, hát csapláros ordít.

- Ez is csak a látványt kínozza és csuklóztatja annak reményében, hogy felnyög, zajt csap, és árulkodni kezd. A kioltott élet szemlélését hűtőberendezések által a szegényes és törleszkedő polgárság is elfogadja. Bocssátság meg, mégpedig így, hogy a kinyújtott, a lógatott és lóbált nyelv jut eszembe, melyet a kutya visel fejre tűzve a hírhedt parókia kertjében. De a parókia lehet az ölebé? Nem éppen oltalmazó kép, mely arról legalábbis ismerettel szolgál, hogy kibírhatatlan meleg kínozza a holtakat. Kiölti a nyelvét a fejbe vert, az átharapott is, különben honnan tudná minden gyakorló ember, hogy a buzogány-izomcsomó lassan kihűl, és lilára válva kiszédül a szájából, függetlenül attól, hogy ki szülte meg? Honnan tudná, hogy nem befestik, nem egy művész guggol ecsetjével minden nyugalmas arc fölé?
- Épp így a naxosi Szfinx, melyről eldönthetetlen, hogy a halottak őrzője vagy elrablója, hogy a melegbe forduló évad és a közeli, erős fagyok tébolyában kapta-e oltalomként a hidegből faragott óriás kőbundát.
- Szakáll és ritkás szőke haj, szellemmel őszülő. A ragály elgondolásának legősibb mintája a termodinamika, mely az eszement akarattal rotogó mindenséget nevezi meg. Vagy a mindenség törvényét már a ragály hőtapsztalata adja kézbe? Az elme görcsben üt tanyát, melynek homlokzatára felfestették, hogy hőcsere.
- Meleg levegő és tüdő ragadós játéka mindenkin végigmegy, né-melyek meg is könnyezik közben.
- A test külső érintésre hűsnek látszott, belsejünkben azonban olyan égető forróságot éreztünk, hogy a vékony szövetből vagy legfinomabb vászomból készült takarót sem tűrték magukon, csak meztelenül bírták ki, és a legszívesebben hideg vízbe vetették volna magukat. Sokan azok közül, akiket őrizetlenül hagytak, a csillapíthatatlan szomjúságtól kínozva bele is ugrottak egyenesen a víztárolókba, de akár sokat ittak, akár keveset, ugyanaz volt az eredmény.
- Testük, miközben a kór teljes erővel dúlt benne, nem esett össze, és meglepő módon ellenállt a fájdalmaknak, úgyhogy a legtöb-bel úgy végzett a kilencedik vagy a hetedik napon a belső forróság, hogy még nem veszítették el erejüket.
- Lehetséges a halál erő birtokában? A tűz itt valamiképpen túléli a testet, ha az utóbbival nem gyengeség végez. Akkor mi vár a maradék hőre? Kire bízzák? Az elhunyt rendelkezik fölöle? A fennmaradó meleg valamiféle testamentum volna? De fontosabb, hogy az élők betartják-e.

- A történet nyárra esik, és a fertőzöttek a forró kalyibákba húzódnak. Sokan, akik nélkülözik a szükséges eszközöket, mert előzőleg már annyi halottjuk volt, a máglyákra, amelyeket mások emeltek, azokat megelőzve a maguk halottját helyezik és égetik el, sőt, némelyek másnak a már lobogó máglyájára dobják a magukkal hozott holttestet, majd elsietnek.
- Nincs mit betartani, ha tüzel a természet is, de a hurcolt holttest megtévesztő fordulat, ha a saját test is változhat kolonccá. Vagy másra sem való, és csak annyi hangzik el, hogy valaki maga ugrott, irigyen, a lobogó máglyára. Hiszen a járvány határos dolog, és a határok kivétel nélkül járvánnyal szomszédosak. Aki az egyiket mondja, megidézi a másikat is, mint két rokon sejtelmet, melyek külön-külön erőtlenek, gyávák a jelentéshez, de összekapaszkodva csodálatos dolgokat visznek véghez. A városhatáron például nagy kőszobor áll, érdemes a közelében, a szokottnál egy kicsit tovább elidőzni. Vagy megüti a fület, ahogy a halálát követő években rendkívül termékeny szerző neve hahotát fakaszt. És, tessék, magát vonszolja a harmadik példa, mert ahányszor lábon állt már a földeken a termés, sípok és hárfák, magas és mély hangú auloszok szavára menetelő sereg tört be.
- Hová? Mibe?
- A városhatáron kívülre.
- Csapatmozgás téríti el, nem bír a máglyára felfeküdni. Pedig a menetoszlopa legkevésbé sem ágaskodó, inkább kúszik-mászik, elterül a vánkoson, és az embersereg folytatódik, mintha az emberseregben folytatódna valami tömegtől idegen, emberszabású föltét, melyet kint is, bent is magának követelhet. Ha bármit tűzzé lehetne tenni, nem kéne tűzben elveszíteni szöveget, keresztet, melyek újból meglelhetők, de most egy mellkason. Ezért vallható meg, hogy mit érdemel az enyészet, habár a választ, az érdemes időt nem meri senki mondatba foglalni, főleg nem a botanika nyelvén, a rugós bibét állítva példának. Rendben kihajt, de még jó, hogy nem megellik a tölgyfa. És a kuruc gondolatvilágban új életre kel a népiség növényi ideája, összekeverve hatalomtisztelettel és fennhéjazással. Különös, hogy vannak, akik a pusztítást is áldozathoz közelítenék, melyhez egyenként a népek úgymond hozzájárulnak, törleszkedve a pusztításhoz, verekedve a pusztulásért, ami már magában is az enyészet műve, mint valami pép, melyről ernyedtség határoz, mígnem elhangozhat az is, hogy derék népség a miénk, erősen kiveszi részét a közös vérvesztéséből.
- Ha a nép hőre szilárduló, derék pempő, a szuverén nem egyszerűen állja, de elő is állítja a sarat. A bokrétás, ámbár nem élő

arc szólni emelkedik, bimbót robbant, meg van győződve, hogy a nemzet polgári és katonai orgánumaiban a benső egység zavartalan fenntartására mindent elkövet, melyet a honszeretet sugall. Sőt, melyre az összevetett vállak erejét igénylő veszélyek intenek, és melyre ő, itt nem részletezendő tisztségei okán a becsületes kebel férfias nyíltságával minden utógondolat nélkül ezennel ajánlkozik.

- Az utógondolat nélküli élőállítás olyan különös tákolmány itt, ebben a százados távolságban is korszerű, de bizonyítottan magyar nyelvű sirásban, hogy félő, pályafutását memoriterként fejezi be. Miközben nem állít mást, mint hogy a ragály, itt a német alapozottságú kultúracsinálás, rossz vágásokat ébreszt, téves sóvárgást, fals dallamot, ám nem a tárgy okán, melyre irányul, de az eszközök területén, a kézbe vehető szerszámok, a forgatásra, az öt ujj munkájára teremtett orgánumok lajstromában, a polgári és katonai testben kotorászva. Talán erre vonatkozik a számítást sújtó tilalom, talán ebbe nem gondolhat bele a feladatra vállalkozó, hiszen az ügyek számossága, buktatóik mérete már csakis utógondolat lehet, különben mibe fognának a meggondolatlanok, egyedül azt látva tisztán, amit a csüggedés marasztal a tettek innenső oldalán. A bökkenő mérlegelése előtt le kell mondani az utóéletről, és úgy kell megfogadni az államférfi tanácsát, hogy messzire hajítják, aminek jobbítására az útmutatás megszületett. A beolthatatlan járvány gondolata egy efféle előzetes tilalom árvidékét tárja elénk, melyet színekkel, szagokkal népesít be, de csak hogy mihamarább ki is véreztesse, a földrajzi képesbeszéd. Ez a nem igazán izgató misztérium a kötődés, a ragaszkodás a tájhoz, ahonnan kihullik az erős és ahol megtapad a gyöngye, aminek ismeretével legfőképpen az nem elkerülhető, hogy a honszeretet érdeknek mutatkozzék, fondorlatos, de evilági célnak.

kurz & gerne

"Wen ich für verzehe"